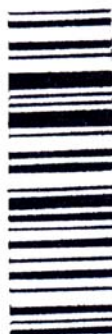

شماره داوطلب
نام خانوادگی و نام

خراسان رضوی
شهر

سروش اندیشه
مؤسسه فرهنگی هنری

کد آزمون : ۱۲۹۰

اگر دانشگاه اصلاح شود مملکت اصلاح می شود. جمهوری اسلامی ایران
امام خمینی (ره)
وزارت فرهنگ و ارشاد
اسلامی مؤسسه سروش
اندیشه حیات

پاسخنامه آزمون شبیه ساز کنکور

گروه آزمایشی علوم انسانی

۱۶ بهمن ماه ۱۴۰۴

نام و نام خانوادگی:			شماره داوطلبی:		
تعداد سوال: ۹۰ عدد			مدت پاسخگویی: ۱۰۰ دقیقه		
ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی
۱	ریاضی	۱۵	۱	۱۵	۲۵ دقیقه
۲	ادبیات	۲۵	۱۶	۴۰	۲۵ دقیقه
۳	علوم اجتماعی	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰ دقیقه
۴	عربی	۱۵	۵۱	۶۵	۱۵ دقیقه
۵	تاریخ و جغرافیا	۱۵	۶۶	۸۰	۱۵ دقیقه
۶	فلسفه	۱۰	۸۱	۹۰	۱۰ دقیقه

به دانش فزای و به یزدان گرای ، که او باد جان تورا رهنمای (فردوسی)

پاسخنامه تشریحی

۱ گزینه ۱ سه مسیر کلی برای رفتن از شهر A به شهر C وجود دارد:

$$\left. \begin{array}{l} \begin{array}{c} \begin{array}{cc} AB & BC \\ \uparrow & \uparrow \\ \text{تعداد حالت‌ها: مسیر } ABC = 4 \times 2 = 8 \end{array} \\ \begin{array}{c} AC \\ \uparrow \\ \text{تعداد حالت‌ها: مسیر } AC = 1 \end{array} \\ \begin{array}{cc} AD & DC \\ \uparrow & \uparrow \\ \text{تعداد حالت‌ها: مسیر } ADC = 2 \times 3 = 6 \end{array} \end{array} \right\} \xrightarrow[\text{جمع}]{\text{طبق اصل}} \text{جواب} = 8 + 1 + 6 = 15$$

۲ گزینه ۱ برای به دست آوردن جواب می‌توانیم جمله اول را $a_1 = 450$ و اختلاف مشترک $d = 30$ در نظر بگیریم، پس داریم: (دنباله حسابی است).
دنباله حسابی است.

$$a_n = a_1 + (n-1)d \Rightarrow 720 = 450 + (n-1)(30)$$

$$\Rightarrow 720 = 450 + 30n - 30 \Rightarrow 30n = 720 - 450 + 30 \Rightarrow 30n = 300 \Rightarrow n = 10$$

یعنی در ماه دهم پدر علی ۷۲۰ هزار تومان به او خواهد داد.

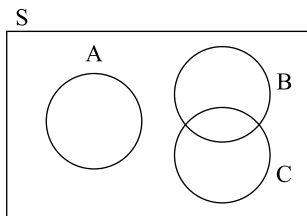
۳ گزینه ۲ در گزینه «۱» دامنه تابع زمان است که زیرمجموعه‌ای از اعداد حقیقی است.

در گزینه «۲» دامنه تابع شماره بازی تیم در لیگ است که زیرمجموعه اعداد طبیعی است. (بازی اول، دوم و سوم و ...)

در گزینه «۳» دامنه تابع زمان است که زیرمجموعه‌ای از اعداد حقیقی است.

در گزینه «۴» دامنه تابع اندازه شعاع است که زیرمجموعه‌ای از اعداد حقیقی است.

۴ گزینه ۴ با توجه به اینکه A و B ناسازگارند، پس $A \cap B = \emptyset$ به همین ترتیب $A \cap C = \emptyset$ ولی چون B و C سازگارند، پس $B \cap C \neq \emptyset$ پس شکل گزینه «۴» درست است.

۵ گزینه ۴ ابتدا تعداد کل اعداد چهاررقمی با ارقام داده شده و بدون تکرار ارقام را به دست می‌آوریم:

$$n(S) = 6 \times 5 \times 4 \times 3 = 360$$

ارقام یکان و هزارگان فرد باشند.

$$\frac{4}{\text{فرد}} \times \frac{4}{\text{فرد}} \times \frac{3}{\text{فرد}} \times \frac{3}{\text{فرد}} = 144$$

ارقام یکان و هزارگان زوج باشند.

$$\frac{2}{\text{زوج}} \times \frac{4}{\text{زوج}} \times \frac{3}{\text{زوج}} \times \frac{1}{\text{زوج}} = 24 \Rightarrow n(A) = 144 + 24 = 168 \Rightarrow P(A) = \frac{168}{360} = \frac{7}{15}$$

۶ گزینه ۴

ابتدا جمله‌های داده شده را با توجه به فرمول $a_n = a_1 + (n-1)d$ بر حسب a_1 و d می‌نویسیم:

$$\begin{cases} a_7 = a_1 + 6d = 14 \\ a_5 = a_1 + 4d = 10 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} a_1 + 6d = 14 \\ -a_1 - 4d = -10 \end{cases} \Rightarrow 2d = 4 \Rightarrow d = 2 \Rightarrow a_1 = 10 - (4 \times 2) \Rightarrow a_n = 2 + (n-1)2 = 2n$$

۷ گزینه ۲ رابطه بازگشتی $a_n = a_{n-1} + 4$ یک دنباله حسابی است، که: $\begin{cases} d = 4 \\ a_1 = -2 \end{cases}$

$$\frac{a_7 + a_{11}}{a_5} = \frac{(a_1 + 6d) + (a_1 + 10d)}{a_1 + 4d} = \frac{2a_1 + 16d}{a_1 + 4d} = \frac{2 \times (-2) + 16 \times 4}{-2 + 4 \times 4} = \frac{60}{14} = \frac{30}{7}$$

۸ گزینه ۲ در کل ۹ مهره داریم که می‌خواهیم ۳ مهره به تصادف انتخاب کنیم، پس $n(S) = \binom{9}{3} = \frac{9!}{6! \times 3!} = \frac{9 \times 8 \times 7}{3 \times 2 \times 1} = 84$ که دقیقاً ۱ مهره آبی باشد، پس ۲ مهره دیگر سفید است.

$$n(A) = \binom{5}{2} \times \binom{4}{1} = 10 \times 4 = 40 \Rightarrow P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{40}{84} = \frac{10}{21}$$

۹ گزینه ۳ در دنباله حسابی جمله n ام از رابطه $a_n = a_1 + (n-1)d$ به دست می‌آید.

$$\left. \begin{aligned} a_{10} &= a_1 + 9d \\ a_7 &= a_1 + 6d \end{aligned} \right\} \Rightarrow 3d = a_{10} - a_7 = 18 - 10 = 8 \Rightarrow d = \frac{8}{3}$$

$$a_{14} = a_{10} + 3d = 18 + 3 \times \frac{8}{3} = 26$$

۱۰ گزینه ۳

$$(n-3)! = 2 = 2 \times 1 = 2! \Rightarrow n-3 = 2 \Rightarrow n = 5$$

$$(m+4)! = 24 = 4 \times 3 \times 2 \times 1 = 4! \Rightarrow m+4 = 4 \Rightarrow m = 0$$

$$\Rightarrow C(n, m) = C(5, 0) = \frac{5!}{5! \times 0!} = 1$$

۱۱ گزینه ۲ برای این که عدد بین ۳۰۰۰ و ۵۰۰۰ باشد، باید یکان هزار عدد مطلوب ۳ یا ۴ باشد و از طرفی عدد زوج است، پس رقم یکان باید زوج باشد، در نتیجه:

$$\frac{1}{\text{رقم ۳}} \times \frac{4}{\text{رقم زوج}} \times \frac{3}{\text{رقم زوج}} = 36$$

$$\frac{1}{\text{رقم ۴}} \times \frac{4}{\text{رقم ۲ یا ۰}} \times \frac{3}{\text{رقم زوج}} = 24 \xrightarrow{\text{اصل جمع}} 36 + 24 = 60$$

۱۲ گزینه ۱ ابتدا مردها را به ۵! جایگشت می‌کنیم. بین این مردها در جای فلش‌ها دو زن باید قرار بگیرد.

$$M - \downarrow - M - \downarrow - M - \downarrow - M - \downarrow - M$$

پس زن‌ها در جایگاه‌های مشخص شده به ۸! قرار می‌گیرند:

$$5! \times 8!$$

۱۳ گزینه ۲ چون $n = 3$ عددی فرد است، پس در دنباله a_n باید از ضابطه پایین استفاده کنیم:

$$a_3 = 3 \times 3 = 9$$

حالا b_3 را حساب می‌کنیم:

$$b_3 = \left\lceil \frac{16}{3} \right\rceil = 5$$

توجه دارید که دنباله c_n همیشه برابر ۱۰ است، پس c_3 هم ۱۰ خواهد بود. لذا داریم:

$$a_3 + b_3 + c_3 = 9 + 5 + 10 = 24$$

۱۴ گزینه ۱

اگر c و b و a سه جمله متوالی از یک دنباله حسابی باشند، آن‌گاه $2b = a + c$ است. در نتیجه:

$$2(m+8) = 2m-1 + \frac{m}{3} \Rightarrow 2m+16 = 2m-1 + \frac{m}{3} \Rightarrow 16 = -1 + \frac{m}{3} \xrightarrow{\times 3} m-3 = 48 \Rightarrow m = 51 \xrightarrow{\text{در جملات دنباله قرار می‌دهیم}}$$

$$101, 59, 17 \Rightarrow d = -42 \Rightarrow a_{n+1} = a_n - 42$$

۱۵ گزینه ۴ ابتدا تعداد اعضای فضای نمونه را به دست می‌آوریم:

$$n(S) = 6 \times 6 \times 6 = 216$$

ابتدا احتمال متمم پیشامد خواسته شده را یعنی هیچ تاس زوج نیاید را به دست می‌آوریم.

$$P(A') = \frac{3 \times 3 \times 3}{216} = \frac{1}{8} \Rightarrow P(A) = 1 - \frac{1}{8} = \frac{7}{8}$$

۱۶	گزینه ۱ توضیحات گزینه «۱» درباره «ادیب الممالک فراهانی» است.
۱۷	گزینه ۲ «ای قلم» اثر منظوم سید اشرف‌الدین گیلانی است. «خداوندنامه» اثر صبای کاشانی است. «قلب مادر» اثر ایرج میرزا است. «شمس‌الدین و قمر» اثر میرزا حسن خان بدیع است. «تاریخ بیداری ایرانیان» را ناظم‌الاسلام کرمانی نوشته است.
۱۸	گزینه ۱ بیت اول را ملک‌الشعرا بهار سروده است.
۱۹	گزینه ۴ توضیح بیان‌شده درباره ملک‌الشعرا بهار است. بهار علاوه بر آشنایی عمیق با زبان فارسی و ادبیات کهن، از مسائل روز جامعه نیز آگاهی داشت و در حوزه سیاست و روزنامه‌نویسی نیز فعالیت داشت.
۲۰	گزینه ۱ آثار ذکرشده در این گزینه همگی مربوط به دوره بیداری‌اند. گلشن صبا از صبای کاشانی (رد گزینه ۲)، گنجینه نشاط از نشاط اصفهانی (رد گزینه ۳) و خداوندنامه از صبای کاشانی (رد گزینه ۴) از آثار دوره بازگشت هستند.
۲۱	گزینه ۱ بررسی سایر موارد: گزینه ۲) مربوط به حوزه «روزنامه‌نگاری» در عصر بیداری است. گزینه ۳) مربوط به حوزه «نمایشنامه‌نویسی» در عصر بیداری است. گزینه ۴) مربوط به «فن ترجمه» در عصر بیداری است.
۲۲	گزینه ۴ اکثر نویسندگان این دوره، داستان را مطابق ذوق عامه مردم می‌نوشتند و سبک نویسندگی آنان مطابقت کاملی با ادبیات داستانی جدید نداشت.
۲۳	گزینه ۳ بررسی مورد نادرست: بهره‌گیری از طنز سیاسی - اجتماعی که یکی از شاخه‌های ارزنده دوره مشروطه بود مربوط به «قلمرو فکری شعر بیداری» است.
۲۴	گزینه ۴ چو دیدم بی‌نقاب آن. لف‌ونشر: عارض و ایمان، زلف و کفر/ تضاد: کفر و ایمان/ بیت، پارادوکس ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر: گزینه «۱»: تضاد: شب و روز/ بیت، پارادوکس و لف‌ونشر ندارد. گزینه «۲»: تضاد: کفر و ایمان، عقل و عشق/ بیت، پارادوکس و لف‌ونشر ندارد. گزینه «۳»: تضاد: ساکن و روان/ بیت، پارادوکس و لف‌ونشر ندارد.
۲۵	گزینه ۱ بیت گزینه «۱» از سلمان ساوجی است نه خواجوی کرمانی. این بیت، لف و نشر دارد.
۲۶	گزینه ۱ پارادوکس: آن شاهد که همه او را می‌شناسند (هر جایی) چهره خود را به کسی نشان نداد. استعاره: آن شاهد: استعاره از معشوق زیبارو (درباره استعاره بودن این واژه اختلاف نظرات زیادی وجود دارد). گزینه ۲ استعاره و پارادوکس ندارد / گزینه ۳ پارادوکس ندارد / گزینه ۴ استعاره ندارد (آب حرام اشاره به شراب دارد اما استعاره نیست، زیرا اساساً نمی‌توان گفت شراب مانند آب حرام است، در واقع شراب عیناً مایع و آب حرام است).
۲۷	گزینه ۲ الف) عبارت «جرم بی‌گناهی» هم ترکیب اضافی و هم پارادوکس است. ج) عبارت «زبان بی‌زبانی» هم ترکیب اضافی و هم پارادوکس است. بررسی سایر گزینه‌ها: ب) هم‌زمان «پای برجا و سیار بودن» پارادوکس است اما ترکیب اضافی نیست. د) عبارت «از جمعیت، پریشان شدن» پارادوکس است اما ترکیب اضافی نیست. درسنامه سوال:

پارادوکس، ضد و نقیض گویی است. به زبان ساده یعنی عبارت جوری باشد که قسمتی از کلام، متناقض و ضد قسمت دیگری از کلام باشد، یا دو ویژگی متضاد در یک مفهوم جمع شوند!

چشم دل باز کن که جان بینی آن چه نادیدنی است، آن بینی

در مصراع دوم «آن بینی» متناقض «آن چه نادیدنی است» شده!

ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی

باد معمولاً و قاعدتاً چراغ و شمع را خاموش می‌کند، ولی حافظ می‌گوید: اگر از این باد کمک بگیری، می‌توانی چراغ و شمع دلت را روشن بکنی!

کسی که وسعت او در جهان نمی‌گنجد به خانه دل من آمده است مهمانی

اگر وسعتش در جهان نمی‌گنجد، چطوری در قلب شاعر جا شده؟!

نکته: پارادوکس خیلی مواقع به صورت ترکیب وصفی (مثلاً = تب سرد) یا ترکیب اضافی (مثلاً = فریاد سکوت) در شعر و نثر دیده می‌شود و معمولاً به شکل دو کلمه متضاد به صورت «ترکیب اضافه شده» است.

حاصل ذوق و هنر، خون جگر بود مرا این هم از بی‌هنری‌های هنر بود مرا

گوش مروتی کو کز ما نظر نبوشد؟ دست غریق یعنی فریاد بی‌صدایم

چنین نقل دارم ز مردان راه فقیران مُنعم، گدایان شاه

۲۸ گزینه ۱

تنها در گزینه «۱» تضمین آیه قرآن دیده نمی‌شود.

همان‌طور که این بیت را در کتاب عربی خود خوانده‌اید می‌دانید این بیت معروف یکی از ملتمعات حافظ است و در آن تضمین وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲- تضمین آیه ۱ سورة زلزال

۳- در این بیت دو تضمین دیده می‌شود:

۱) تضمین آیه ۲۳ سورة ابراهیم

۲) مصراع دوم متعلق به حافظ شیرازی است که در این بیت قآنی شیرازی مصراعی از حافظ را عیناً آورده است.

۴- تضمین آیه ۲ سورة عصر

درسنامه سوال:

مُلَمَّع یا تلمیع یا دوزبانگی یکی از آرایه‌های ادبی در علم بدیع به حساب می‌آید. «ملمع» در اصل به معنای اسبی است که پوست بدنش دارای لکه‌ها و خال‌هایی غیر از رنگ اصلی باشد البته به پارچه یا گیاهی که قسمتیش خشک و قسمتیش خیس باشد هم ملمع می‌گویند و تلمیع یعنی یک شعر یا سروده در دو زبان یا بیشتر سروده شده باشد! به شعری که به این روش سروده شده باشد شعر «ملمع» می‌گویند.

باید توجه کرد قسمتی که به زبان عربی در ملمع‌ها دیده می‌شود را به اشتباه متعلق به قرآن و احادیث ندانیم و آن را تضمین به حساب نیاوریم:

برای مثال چند بیت که ملمع هستند را ببینیم:

۱- عمرها پرهیز می‌کردم ز عشق ما حَسِبْتُ الْآنَ إِلَّا قَدْ هَجَمَ

۲- سَلِ الْمَصْنَعِ زَكْبًا تَهَيِّمُ فِي الْقُلُوبِ تو قدر آب چه دانی که در کنار فراتی؟

۳- أَخَافُ مِنْكَ وَأَرْجُو وَأَسْتَغِيثُ وَأَدْنُو که هم کمند بلایی و هم کلید نجاتی

۴- اَلَا يَا أَيُّهَا السَّاقِي ادر کاسا و ناولها که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکل‌ها

بیشتر بدانیم: همان‌طور که بالاتر گفتیم ابیات ملمع می‌تواند بیشتر از دو زبان داشته باشد و قرار نیست همیشه زبان دوم عربی باشد! می‌تواند زبان دوم و سومش، ترکی، انگلیسی یا زبان‌های دیگر باشد!

مثلاً:

۱- قوی مشکبوی گل سنده آخا سبندی پلیم این جمله فقط به آذری می‌چسبد.

۲- با تو باید عشق را با چه زبانی حرف زد؟ «أَنْتَ فِي قَلْبِي، مَنِيْم جَانِيْم بُلُورَسَن، قُور اُور»

۲۹ گزینه ۴

در بیت الف «تخم باده» تشبیه است و در بیت ب «بزم و رزم» جناس دارند و در بیت ج به «آب حیات» تلمیح شده است و در بیت د «دَم» مجاز از «لحظة اندک» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

بهترین روش برای حل این گونه سؤالات ردّ گزینه است.

گزینه ۱ و ۲ به دلیل اینکه ابیات الف و ب تلمیح ندارند حذف می‌شوند. گزینه ۳ نیز به دلیل عدم وجود آرایه مجاز در بیت ب حذف می‌شود.

۳۰ گزینه ۳ بررسی کنایه و تضاد در ابیات:

- (۱) کنایه: تیره‌روزی (کنایه از بدبخت و بیچاره بودن) / تضاد: زندگی، مرگ
 (۲) کنایه: دست از چیزی شستن (کنایه از رها کردن) / تضاد: مس (نماد بی‌ارزشی)، زر (نماد ارزشمندی)
 (۳) فاقد کنایه / تضاد: شاه، گدا
 (۴) کنایه: شیشه (جام شراب) به سنگ خوردن (کنایه از نابود شدن شادی) / تضاد: شیشه و سنگ

۳۱ گزینه ۲

بررسی آرایه‌ها و ابیات:

بیت ج فاقد مجاز است زیرا «جهان» در معنای حقیقی به کار رفته است. (در این بیت مانی و جانی جناس دارند و مصراع دوم نیز دو تشبیه دارد.)
 بیت د دارای تشبیه است (گوش به شمع طور تشبیه شده است.) و به اشتباه فاقد تشبیه نوشته شده است. (در این بیت حرف مجاز از سخن است و به داستانی از حضرت موسی تلمیح دارد.)
 بررسی سایر گزینه‌ها:
 توضیح بیت الف: مخاطب شاعر به رستم و خصم به روزگار تشبیه شده است. داستان در دو معنا (پدر رستم – مکر و فریب) به کار رفته است و جناس همسان دارد. و بیت به داستان رستم تلمیح دارد.
 توضیح بیت ب: «خنجر عشق» تشبیه است و «عقل و معقول» اشتقاق دارند و بیت فاقد مجاز است.

۳۲ گزینه ۴ وزن همسان تک‌لختی دارد: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: «۱»: مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلاتن
 گزینه ۲: «۲»: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن (ناهمسان)
 گزینه ۳: «۳»: فاعلاتن مفاعیلن فَع لُن (ناهمسان)

۳۳ گزینه ۲ وزن بیت گزینه ۲ و بیت صورت سوال: «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» است.

وزن سایر ابیات:

- گزینه ۱: «۱»: مفعول فاعلاتن / مفعول فاعلاتن
 گزینه ۳: «۳»: مفتعلن فاعلات مفتعلن فع
 گزینه ۴: «۴»: فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

۳۴ گزینه ۴ وزن مصراع «مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن» یا «مستفعلن مفاعیل مستفعلن فعل» است.

۳۵ گزینه ۳ وزن بیت: مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستف (یا مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه ۱: وزن بیت: مستفعلن مستفعلن مستفعلن (همسان تک‌پایه‌ای)
 گزینه ۲: وزن بیت: مفعول فاعلات مفاعیل (ناهمسان) یا مستفعلن مفاعیل مستفعلن فعل (ناهمسان)
 گزینه ۴: وزن بیت: مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن (همسان دولختی) یا مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (همسان دولختی)

۳۶ گزینه ۲

جا	ن	ج	هان	م	لا	ح	ت	رو	ی	ت	تا	ز	کرد
-	U	U	-	U	-	U	U	-	U	U	-	U	-
خو	بی	ست	جا	ن	عا	ل	م	آن	جا	ن	خو	بی	یست
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
مستفعلن				مفاعیل				مستفعلن				فعل	

هجای ماقبل آخر مصراع دوم به کوتاه تبدیل می‌شود.

درسنامه سوال:

در چنین سؤالاتی بهتر است با اختیار شاعری که تسلط بیشتری دارید به تحلیل تست بپردازید و یا اختیاراتی که محدودیت بیشتری دارند، مثلاً تغییر مصوّت بلند به کوتاه، اختیار شاعری کم‌کاربردی‌تر نسبت به دیگر اختیارات زبانی است.

۳۷ گزینه ۲ مفهوم مشترک ابیات مرتبط: غمگین بودن شاعر به دلیل از دست دادن عزیزان
مفهوم بیت گزینه «۲»: عبرت نگرفتن شاعر از مرگ دیگران و زندگی را در غفلت سپری کردن

۳۸ گزینه ۴ تصویر مشترک هر دو بیت: طلوع خورشید و تابش نور آن

۳۹ گزینه ۴
بیت این گزینه از سعدی شیرازی است و «آزادی» در آن متفاوت با آزادی اجتماعی و سیاسی است که امروزه کاربرد دارد، بلکه منظور سعدی از «آزادی» فضیلتی شخصی و برابر با «آزادی از رذیلت‌های اخلاقی» است؛ چنانچه «قناعت» و «مروت» را نشانه آن می‌داند. ابیات سایر گزینه‌ها از ملک‌الشعرای بهارند که همگی به آزادی اجتماعی و سیاسی معطوفند. «آزادی فکر و قلم» در بیت اول معادل آزادی بیان است. در بیت گزینه ۲ تندروی در مبارزه برای آزادی، شاعر را گرفتار زندان کرده است. در بیت گزینه ۳ نیز شاعر، جان دادن را بهای به‌دست آوردن آزادی دانسته است.

۴۰ گزینه ۴
در بیت گزینه (۴) واج‌آرایی « - - » به صورت نقش‌نمای اضافه دیده می‌شود. (بهار روی تو بازار مشتری بشکست / فریب چشم تو ناموس سامری بشکست) همچنین این بیت به موضوع «سامری» در داستان حضرت موسی تلمیح دارد.
بررسی سایر گزینه‌ها:
در بیت گزینه (۱) واژگان «دست، پای و سر» مراعات نظیر دارند ولی بیت فاقد آرایه تضمین است.
در بیت گزینه (۲) واژه «در» آرایه واژه‌آرایی دارد ولی بیت فاقد آرایه تلمیح است.
در بیت گزینه (۳) و در مصرع دوم آرایه تضمین به کار رفته است ولی بیت فاقد آرایه واژه‌آرایی است.

۴۱ گزینه ۴ الف منظور از مسدود بودن راه ارتقا و تحرک اجتماعی صعودی ← انسداد اجتماعی است.
ب) تعارض فرهنگی ناشی از نوآوری اعضای جهان اجتماعی به علل درونی بازمی‌گردد.
ج) کنش اجتماعی، خردترین پدیده اجتماعی است.
د) برداشت روزافزون از منابع تجدیدناپذیر، تغییراتی است که یک نظام اجتماعی در محیط ایجاد می‌کند.

۴۲ گزینه ۲ - موضوع علوم انسانی عام‌تر از موضوع علوم اجتماعی است. - برخی علوم انسانی و علوم اجتماعی را یکی می‌دانند. برخی دیگر موضوع علوم انسانی و علوم اجتماعی را همان امور انسانی و یکسان می‌دانند ولی روش آن دو را متفاوت می‌دانند. این دسته، روش علوم اجتماعی (جمعیت‌شناسی، جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی و ...) را همان روش علوم طبیعی، یعنی روش تجربی می‌دانند.
- علوم انسانی، کنش‌های انسانی و پیامدهای آن را مطالعه می‌کنند. پدیده‌های طبیعی برخلاف کنش‌ها و پیامدهای آن، به تصمیم و اقدام انسان‌ها وابسته نیستند.
- علم پزشکی با این که به بدن انسان می‌پردازد، در زمره علوم انسانی قرار نمی‌گیرد.

۴۳ گزینه ۴ جامعه‌شناسی یکی از شاخه‌های علوم اجتماعی است. برخی جامعه‌شناسان، جامعه‌شناسی را علم شناخت کنش اجتماعی و بعضی آن را علم شناخت ساختار اجتماعی دانسته‌اند. جامعه‌شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.
در جامعه‌شناسی براساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلف شکل گرفته است.

۴۴ گزینه ۲ یکسان انگاشتن پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی موضوع رویکرد (جامعه‌شناسی) تبیینی است.
موقفیت‌های دانشمندان علوم طبیعی، باعث شد جامعه‌شناسان علاقه‌مند شوند تا شباهت‌های جامعه و پدیده‌هایی چون ماشین و بدن انسان را برجسته کنند و نظم جامعه را همانند نظم میان اعضای بدن یا اجزای ماشین بدانند.
پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی، هدف جامعه‌شناسی تبیینی است.

۴۵ گزینه ۲ الف بررسی و مطالعه پدیده‌های انسانی، بدون توجه به عمق آنها، به نتیجه‌گیری اشتباه منجر می‌شود.
ب) پس از انقلاب صنعتی، مسئله خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد.

۴۶ گزینه ۳ تشریح تمامی عبارت‌ها:
الف) منظور از اشغال یک سرزمین خارجی با قدرت سیاسی و نظامی، استعمار است.

(ب) نظریه پردازان لیبرال، آزادی فعالیت صاحبان سرمایه را ضامن پیشرفت جامعه می دانستند.
(پ) نخستین چالش که چالش فقر و غناست در کشورهای غربی شکل گرفت.
(ت) تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آنها می شود.

۴۷ گزینه ۳ - اگر محققى بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده اجتماعی مثلاً یک فرد یا یک نهاد اجتماعی را مطالعه کند، از مطالعه موردی استفاده می کند.
- غرب زدگی، مهم ترین مانع تعامل جوامع غیر غربی برای جهان غرب است.
- بحران های اقتصادی اغلب دوره ای و مقطعی هستند.

۴۸ گزینه ۲ بررسی گزینه ها:
گزینه «۱»: درست - درست - نادرست (جامعه شناسی تفسیری و انتقادی)
گزینه «۲»: درست - درست - درست
گزینه «۳»: درست - نادرست (جامعه شناسی تفسیری) - نادرست (جامعه شناسی انتقادی)
گزینه «۴»: درست - نادرست (جامعه شناسی تفسیری) - درست

۴۹ گزینه ۲ - موجب شد تا اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود، رونق یابد.
- تغییرات عمیق و کلان را تحول اجتماعی می گویند.
- کنش اجتماعی ارادی است، اما جامعه شناسی تبیینی، با تأکید بیش از اندازه بر نظم و ساختارهای اجتماعی و یکسان دانستن نظم اجتماعی و نظم طبیعی، اراده و خلاقیت انسان ها را نادیده می گیرد. تأکید افراطی بر ساختارهای اجتماعی به تدریج سبب می شود، افراد بدون آنکه بدانند این نظم برای تحقق چه آرمان و ارزش هایی است صرفاً آن را رعایت کنند. به علاوه، این تأکید موجب سرکوب روحیه خلاق انسان ها در بسیاری عرصه ها مانند هنر، ارتباط و اندیشه می شود.
- جهان های اجتماعی مختلف بر اساس هویت فرهنگی خود تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند، مثلاً جهان متجدد بر اساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می داند و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی کند.

۵۰ گزینه ۴
رویکرد تبیینی: هر چه همبستگی اجتماعی میان افراد یک گروه بیشتر باشد، انحرافات اجتماعی در آن گروه کاهش می یابد - برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده ترند و در رفع نیازهای خود توانا ترند.
رویکرد تفسیری: همه دانش ها تولیدات اجتماعی و فرهنگی هستند - کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می زنند.
درسنامه سوال:

تفسیر دانش محلی (اینجایی و اکنونی) است به این معنا که همه دانش ها، تولیداتی اجتماعی و فرهنگی هستند.
رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند دست به عمل می زنند.
در تبیین پدیده هایی که قبلاً مستقل از هم به نظر می رسیدند در ارتباط با یکدیگر قرار می گیرند، مثلاً هر چه همبستگی اجتماعی میان افراد یک گروه بیشتر باشد، انحرافات اجتماعی در آن گروه کاهش می یابد.
جامعه شناسی تبیینی تفاوت جوامع را تنها تفاوتی کمی می بیند، از این منظر برخی جوامع از برخی دیگر پیچیده ترند، در رفع نیازهای خود توانا ترند و به همین دلیل پیشرفته ترند.

۵۱ گزینه ۲ أحياناً: گاهی اوقات مربوط به جمله (الحبيب بعيد عن المحبوب) است. (ردّ گزینه های ۱ و ۳)
تَنطَوِي: به هم پیچیده می شود فعل مضارع است. (ردّ گزینه های ۱ و ۳)
قُلُوب: دل ها جمع می باشد. (ردّ گزینه ۴)

۵۲ گزینه ۳ أَلَّا تُخْبِرَ: باخبر نکنی (ردّ گزینه های ۱ و ۴) / لَا يَسْتَطِيعُ إخفاء: نمی تواند مخفی کند، قادر به پنهان کردن نیست (ردّ گزینه ۲).
أَسْرَارها: رازهایش (ردّ گزینه های ۱ و ۴) / من أضعف النَّاس: از ناتوان ترین مردم (ردّ گزینه های ۱ و ۴)

۵۳ گزینه ۳ فيما رحمة من الله: پس به واسطه رحمتی از سوی خداوند (ردّ گزینه های ۱ و ۲) / لَنْتَ لهم: با آنان نرم خو شدی (ردّ گزینه های ۱ و ۲) و لو كُنْتَ: و اگر بودی (رد سایر گزینه ها) / فظلاً غليظ القلب: تندخو و سنگ دل (رد سایر گزینه ها) / لا تَقْضُوا: بی گمان پراکنده می شدند (ردّ گزینه های ۲ و ۴)

۵۴ گزینه ۴ تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: «قد یئس» یعنی «نامید شده اند» (دَقْتُ کنید که «یئس» فعل ماضی است. «قد یئس» یعنی «گاهی ناامید می شوند»
گزینه «۲»: «یمان می آورد» نادرست است و درست آن، «یمان بیاورد» است. («لیت» + فعل مضارع به صورت «مضارع التزامی» ترجمه می شود.)

گزینه ۳: «الآخرین» اسم فاعل و به معنی «آیندگان» است. ترجمه صحیح: «و برای من در (میان) آیندگان یادی نیکو قرار بده.»

۵۵ گزینه ۴ «كَأَنَّ - كَ - مَثَل» در دیگر گزینه‌ها برای تشبیه هستند، ولی در گزینه چهارم «كان» به کار رفته است.

۵۶ گزینه ۳ در گزینه «۳»، از حرف «إِنَّ» استفاده شده است و نشان‌دهنده تأکید در جمله است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «لَيْتَ» به معنای «کاش» است و معنای آرزو دارد.

گزینه ۲: «كَأَنَّ» به معنای «گویى» است و در این جا معنای ظن دارد.

گزینه ۴: «أَنَّ» به معنای «که» است و معنای تأکید ندارد.

۵۷ گزینه ۴

اسم (لا نفی جنس)

ال و تنوین نمی‌گیرد (رد گزینه ۲)

و همیشه منصوب است (رد گزینه ۳)

و با (لا) هیچگاه فاصله ندارد (رد گزینه ۱)

۵۸ گزینه ۲ «أَعْلَمُ» فعل مضارع است به معنای می‌دانم. «أَنَّ» به معنای که است نه همانا!

۵۹ گزینه ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

إِنَّا: بی‌گمان، بی‌شک، قطعاً ما (رد گزینه ۴) / جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا: قرآن را قرار دادیم (رد سایر گزینه‌ها) / عربیاً: به زبان عربی (رد گزینه ۱) / لَعَلَّكُمْ: امید است شما، شاید شما (رد گزینه ۲)

(/ تَعْقِلُونَ: خردورزی کنید (رد گزینه ۱)

نکته: لعل + فعل مضارع ← مضارع التزامی

۶۰ گزینه ۳ «لَيْتَ» (کاش) یکی از حروف مشبّهه بالفعل است که بر امید و آرزو دلالت دارد. (ترجمه عبارت: کاش این دانه‌ها در این فصل به سرعت رشد کنند!)

۶۱ گزینه ۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مَجْهُولٌ...، نَائِبُ فاعِلِهِ...» نادرست است.

گزینه ۲: «نَائِبُ فاعِلِهِ...» نادرست است.

گزینه ۴: «مُضَافٌ إِلَيْهِ و مَجْرُورٌ» نادرست.

۶۲ گزینه ۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «من» ← هو مستتر

گزینه ۲: «مثنی» ← مفرد

گزینه ۳: «للمخاطب» ← للغائب

۶۳ گزینه ۲ «لَا»ی نفی جنس بر سر یک اسم نکره (بدون تنوین) می‌آید. در این جمله «علم»، اسم نکره است که قبل از آن «لَا»ی نفی جنس آمده است.

ترجمه گزینه: گفتند هیچ دانشی نداریم قطعاً تو بسیار دانای نهان‌ها هستی.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «لَا» بر سر «تُمِيتُوا» نهی است («لَا»ی نهی بر سر فعل مضارع می‌آید و فعل را مجزوم می‌کند)

ترجمه گزینه: قلب‌ها را با زیاد خوردن غذا و نوشیدنی نمی‌رانید. (نکشید)

گزینه ۳: «لَا» بر سر «تَغْضَبُ» نهی است.

ترجمه گزینه: خشمگین نشو، پس قطعاً خشم مایه تباهی است.

گزینه ۴: هر دو «لَا» در این جمله نفی هستند که بر سر فعل مضارع آمده‌اند و تغییری در فعل ایجاد نشده است. (مضارع منفی)

ترجمه گزینه: خدا رحم نمی‌کند به کسی که به مردم رحم نمی‌کند.

۶۴ گزینه ۲ صورت سوال: قطعاً نفس بسیار امرکننده به بدی است.

گزینه ۲: «مناسبی» برای این مفهوم نیست.

۶۵ گزینه ۳ ترجمه صورت سؤال: شرف انسان به علم و ادب است نه به اصل و نسب.

ترجمه مفهوم گزینه‌ها:

گزینه «۱»: یتیم آن کسی است که نصیبش مادری است که رهايش کرده یا پدری که مشغول و غافل باشد.

گزینه «۲»: قضاوت و سنجش خود با معیار علم و دانش

گزینه «۳»: یتیم کسی نیست که پدرش مرده است، همانا یتیم، یتیم علم و ادب است.

گزینه «۴»: اهمیت دانش در زندگی

۶۶ گزینه ۱ الف) حکومت گورکانیان هند یا مغولان کبیر را محمد بابر نواده تیمور گورکانی تأسیس کرد.

ب) پرتغالی‌ها و اسپانیایی‌ها نخستین استعمارگرانی بودند که به هند وارد شدند.

ج) تقریباً هم‌زمان با روی کار آمدن افشارها مجموعه عوامل مختلف داخلی و همچنین نفوذ و مداخله قدرت‌های استعماری موجب ضعف و زوال عثمانی شد.

۶۷ گزینه ۳ نخستین مدرسه‌ها به دست مسیونرهای اروپایی و آمریکایی، تأسیس شد و میرزا حسن رشديه با هدف برپایی مراکز آموزشی جدید به‌ویژه در دوره تحصیلی ابتدایی،

فراهم آوردن شرایط برای سوادآموزی به فرزندان تمام قشرهای مختلف جامعه بود.

۶۸ گزینه ۲ عده‌ای از تاریخ‌نگاران سنتی بیشتر به ثبت وقایع شاهان و امور آنها همت داشتند. آنها آثار خود را غالباً با خصوصیات ادبی تألیف می‌کردند و تحلیل و تفسیر کمتری در

این آثار به چشم می‌خورد.

با احیای این میراث فنی می‌توان به مکتوبات ارزشمندی درباره زندگی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی گذشتگان و همچنین منابعی جدی برای سنجش و نقد وقایع گذشته رسید.

۶۹ گزینه ۴ امپراتوری آلمان با تأسیس و توسعه مدارس و دانشگاه‌ها، برپایی صنایع جدید و بسط شبکه حمل و نقل و ارتباطات، خیلی زود به یکی از پیشروترین کشورهای اروپایی

در زمینه صنعت تبدیل شد. آلمانی‌ها با ساخت تسلیحات مدرن به‌ویژه توپ، هواپیما، کشتی جنگی و زیردریایی، با انگلستان که در آن زمان قوی‌ترین نیروی دریایی را داشت به

رقابت برخاستند.

۷۰ گزینه ۳ - ارتش روسیه در طول این قرن با هدف رسیدن به دریاهای گرم و آبراه‌های مهم، بارها به قلمرو امپراتوری عثمانی در شبه‌جزیره بالکان و حوزه دریای سیاه و نیز

سرزمین‌های ایرانی در دو سوی دریای خزر یورش آورد و مناطق وسیعی را تسخیر و تصرف کرد.

- ایتالیایی‌ها، آلمانی‌ها، لهستانی‌ها، صرب‌ها و مجارها از جمله اقوامی بودند که تحت تأثیر اندیشه‌های ملی‌گرایی، برای تأسیس حکومت ملی به پا خاستند.

- امپراتوری اتریش - مجارستان، که نفوذ فراوانی بر اتحادیه آلمان داشت، مخالف چنین وحدتی بود.

۷۱ گزینه ۳ خاوری شیرازی تملق‌گویی را نکوهش کرد.

میرزا علی‌اکبر خان مزین‌الدوله (نقاش‌باشی) به دستور ناصرالدین‌شاه در محل فعلی دارالفنون یک تالار نمایش ساخت.

درسنامه سؤال:

نوشته‌های میرزا ملکم‌خان، میرزا یوسف‌خان، مستشارالدوله، عبدالرحیم‌خان طالبوف و میرزا فتحعلی آخوندزاده معروف‌ترین آثارى هستند که در پیدایش مشروطه‌خواهی مؤثر

بودند. پذیرش اندیشه‌های غربی و شیفتگی و خودباختگی بی‌چون‌وچرا در برابر فرهنگ بیگانه از ویژگی‌های بارز این افراد بود.

۷۲ گزینه ۱

ترتیب زمانی وقوع رویدادها:

د) آغاز پادشاهی پتر کبیر ۱۶۸۲ م.

ج) وقوع انقلاب باشکوه در انگلستان ۱۶۸۸ م.

ب) کشته شدن نادرشاه ۱۷۴۷ م.

الف) تأسیس امپراتوری آلمان توسط ویلهلم یکم ۱۸۷۱ م.

۷۳ گزینه ۴

بررسی عبارات نادرست:

الف) محاکم شرع توسط روحانیان اداره می‌کردند.

ب) ناصرالدین شاه امتیاز تأسیس «بریگاد قزاق» را به روسیه داد.

۷۴ گزینه ۲ آستانه نفوذ یعنی حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از یک سکونتگاه دارند.

۷۵ گزینه ۲ تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) در انتخاب مکان برای استقرار و سکونت جمعیت؛ عوامل طبیعی بیشترین نقش را داشته‌اند.

ب) در کشور ایران عواملی چون دسترسی به آب، قلعه‌های دفاعی، بازارهای محلی و قرار گرفتن در تقاطع راه‌ها موجب شکل‌گیری هسته اولیه روستاها و شهرها بوده است.

۷۶ گزینه ۳ آستانه نفوذ یعنی حداقل جمعیتی که تقاضای کالا، خدمات یا عملکردی از سکونتگاه دارند.

۷۷ گزینه ۱ با بروز تحولات صنعتی و ورود کشور به عصر نوسازی (مدرنیزاسیون) نفوذ شهرها و «شهرگرایی» در روستاها افزایش یافت.

۷۸ گزینه ۲ سرعت گسترش شهرنشینی در آسیا و آفریقا بیشتر از سایر نواحی جهان است و همچنان ادامه دارد.

درسنامه سوال:

تا چند دهه پیش فقط در نیمکره شمالی و در آمریکای شمالی، اروپا و ژاپن شهرهایی با جمعیت بیش از ۵ و ۱۰ میلیون نفر وجود داشت اما امروزه آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین با رشد شهرهای میلیونی و پرجمعیت روبه‌رو شده‌اند.

۷۹ گزینه ۳

بررسی عبارات نادرست:

گزینه ۱: (ب) با خروجی مطابقت ندارد.

گزینه ۲: کدبندی اطلاعات مربوط به مرحله (الف) یا ورودی است، نه مربوط به مرحله (ب).

گزینه ۴: مرحله (ب) با ورودی مطابقت ندارد.

۸۰ گزینه ۴

بررسی گزینه‌های نادرست:

۱- حمل خودروهای صادراتی مربوط به کشتی‌های رو - رو است نه کانتینربر.

۲- پرهزینه بودن، ویژگی کشتی کروز است.

۳- حمل‌ونقل هوایی امنیت بسیار زیادی دارد.

درسنامه سوال:

از دهه ۱۹۷۰ میلادی دو تحول مهم در حمل‌ونقل دریایی ظرفیت جابه‌جایی کالا را در این شیوه سرعت بخشید: نخست، تولید کشتی‌های رو - رو ($Ro - Ro$) که تعداد زیادی وسیله نقلیه چرخ‌دار می‌توانند با بار به درون آن بروند و در مقصد خارج شوند. این امر هزینه تخلیه و بارگیری را کاهش می‌دهد. یکی از کاربردهای مهم این کشتی‌ها حمل خودروهای صادراتی از کشورهای سازنده به سایر کشورهاست.

دومین تحول، تولید و گسترش کشتی‌های کانتینربر بود. قبل از تولید کانتینرها، کشتی‌ها زمان زیادی در بندرها برای تخلیه و بارگیری توقف می‌کردند. کانتینرها که از نظر اندازه استانداردهای مشخصی دارند، سرعت جابه‌جایی و تخلیه کالاها را افزایش می‌دهند. همچنین قرار گرفتن کالاها در محفظه‌های خاص و وجود برچسب‌هایی با مشخصات کالاها در روی کانتینرها مدیریت و انبارداری محموله‌ها را آسان‌تر می‌کند.

۸۱ گزینه ۲ دانشمندان بر پایه اصل سنخیت علت و معلول تحقیقات علمی خود را پیگیری می‌کنند.

تشریح عبارت نادرست: از نظر هیوم رابطه ضروری میان علت و معلول یک رابطه حسی نیست.

۸۲ گزینه ۳ «مثال خیر» و «صانع» (دمیورژ) هر دو، نام‌های دیگر خداوند است. (رد گزینه ۱) افلاطون تلاش می‌کند خداوند (مثال خیر) را در جایگاهی قرار دهد که هیچ موجود دیگری نمی‌تواند به آن جایگاه برسد. (رد گزینه ۲)

دمیورژ، همان خداست، اما در مرتبه خلق جهان، اما مثال خیر، فقط اشاره به ذات خداوند دارد. (رد گزینه ۴)

۸۳ گزینه ۳ انسان در هر چیزی که مشاهده می‌کند، دو جنبه می‌یابد: موجود بودن و چیستی داشتن. وقتی به پدیده‌ای اشاره می‌کنیم، منظور این است که به وجود داشتن آن پی برده‌ایم.

۸۴ گزینه ۲ برهان مشهور ارسطو بر اثبات وجود خدا، برهان حرکت نام دارد. او معتقد است که وجود حرکت در عالم نیازمند محرکی است که خود آن محرک، حرکت نداشته باشد. زیرا اگر آن نیز حرکت داشته باشد، نیازمند یک محرک دیگر است و آن محرک دوم نیز به همین ترتیب نیازمند محرک است و سلسله محرک‌ها تا بی‌نهایت جلو خواهد رفت که چنین تسلسلی عقلاً محال است.

۸۵ گزینه ۳ اگر رابطه وجود با چیزی ضروری باشد و نتوان وجود را از آن منفک کرد، بدین معناست آن چیز همواره موجود است و در هیچ برهه‌ای از زمان، وجود از او جدا

نمی‌شود. از طرف دیگر وجود داشتن چنین حقیقتی در گرو یک عامل و علت بیرونی نبوده است. رابطه واجب‌الوجود بالذات با ممکن‌الوجود بالذات تباین است؛ یعنی این دو مفهوم در جهان خارج هیچ مصداق مشترکی ندارند.

۸۶ گزینه ۴ گاهی اوقات از تمامی اجزا و عوامل تحقق یک پدیده آگاه نیستیم. از این جهت گمان می‌کنیم که علت به طور کامل وجود دارد، ولی هنوز معلول محقق نشده است.

۸۷ گزینه ۲ زندگی معنادار عبارت است از یک زندگی دارای غایت و هدف و سرشار از ارزش‌های اخلاقی که انسان را نسبت به آینده مطمئن می‌کند.

۸۸ گزینه ۲ همه موارد بیان‌شده در گزینه ۲ اشاره به ذات خداوند دارند.

۱) «صانع» به خداوند در مرتبه خلق جهان مربوط است که ناظر به خلق دیگر موجودات است.

۳) نادیدنی مربوط به ذات خداوند نیست.

۴) «محرک اول» به برهان حرکت مربوط است که ناظر به وجود دیگر موجودات و اشاره به امتناع تسلسل نامتناهی محرک‌ها است.

۸۹ گزینه ۳ اتفاق در معنای دوم به معنای نفی هرگونه سنخیت بین علت و معلول است به‌گونه‌ای که ممکن است از هر چیزی، هر چیزی پدید بیاید. این معنای اتفاق را اکثر فلاسفه رد کرده و آن را در عمل قابل اجرا ندانستند چراکه چنین فردی قادر به انجام هیچ کاری نیست. حال فردی که برای رد سنخیت کتاب می‌نویسد به نوعی دچار تناقض شده است و در عمل قبول کرده که برای رسیدن به علم (رد یا اثبات چیزی) بایستی دلیل آورده و کتاب نوشت. از این رو چنین فردی سنخیت را در عمل قبول کرده و نمی‌تواند موافق با رد آن باشد.

در سایر گزینه‌ها علت یا معلول سنخیت و هماهنگی نداشته و متناسب با آن نیست و در نتیجه اتفاق به معنی دوم، یعنی نقض سنخیت رخ داده است.

۹۰ گزینه ۴

گزینه صحیح ۴ است که بیانگر اتفاق به معنای پیش‌آمدی است که برای انسان پیش‌بینی نشده بوده.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱: بیانگر وجوب علی است پس در تضاد با معنای اول اتفاق است.

۲: هیچ‌یک از معانی چهارگانه اتفاق نیست.

۳: نفی سنخیت علت و معلول ← معنای دوم اتفاق (عدم تناسب علت و معلول)